

CENA NAROČNINI:

Za eno leto \$2.00
Za ZDA. 3.00
Za pol leta 1.25

Edinost

EDINOST

W. S. W. 906

Toronto, Ont.

Entered as second class matter at
the Post Office Dept. Ottawa.

Vol. 2. No. 14.

Price 5.

NEODVISNO GLASILO KANADSKIH SLOVENCEV

TORONTO, ONTARIO SOBOTA, 30 JANUARJA, 1943.

Cena 5c.

Leto 2 Štev. 14.

Narodna borba v Sloveniji

Slovenija ima nad sto Lidic — toda deset tisoč partizanov. Vstaja proti osišču plamti v Sloveniji. Partizanske čete in sabotaža se širijo proti sovražniku, ki skuša utrditi svoje pozicije za "vse večne čase".

London — V goratem ozemlju od Trsta in Soče do Madžarske, ter od Celovca do hrvaške meje, na ozemlju, ki je domovina preko milijona Slovencev, se nahajajo sile osišča zdaj v silnem boju, da bi si za večne čase zavarovale ne le svojo obmejno oblast in sistem vladanja, temveč zaščitile tudi svoje narode. Dozdaj miroljubno, visoko izobraženo in verno prebivalstvo teh krajev se je vsled tega zagnalo v srdito in zagriženo politiko upora pod geslom: "Slovenija ima stotine Lidic — toda deset tisoč partizanov."

Pred vojno, kije podrla Jugoslavijo, so se nahajale velike slovenske manjšine na laškem in nemškem ozemlju, deloma v krajih med Sočo, Trstom in Postojno, deloma pa v Avstriji. Ko so Nemci zasedli Jugoslavijo, so si prilastili večji del severnih ozemelj te neodvisne države, vključno važnega železniškega središča Maribora in tako zaprli v meje rajha 850.000 Slovencev. Italijani so dobili za nagrado jugozapadni del s prestolico Ljubljano in slovenskim prebivalstvom od približno 300.000 ljudi, ki je pripadlo Madžarski 85.000 prek murskih Slovencev.

Novi nacistični Gauleiter zasedenega ozemlja je orisal namen in cilj berlinske politike z naslednjo izjavo: "Od Fuehrerja Hitlerja sem dobil povelje". "Napravite mi to zemljo zopet nemško. To bom tudi storil".

Par tednov pozneje "Na južo štajarske bomo naselili novo kmetičko prebivalstvo in sicer nemško. To bo obrambni zid Nemčije v tem delu Evrope. Rajh bo prevzel otroke od njihovega

drugega leta naprej in skrbel za to, da bo njihova vzgoja zares in popolnoma nemška. Odpravili bomo tudi vsa stara verska naziranja in uvedli tukaj našo novo vero, vero nemške krvi in nemškega plemena".

In Steindl si je zavihal rokave, razpustil na tem katoliškem ozemlju meniškere, jezuitov, kapucinov in benediktincev ter odprl koncentracijska taborišča v Mariboru, Begunjah, Celju in na laškem. Razgnal je mogočne združne zveze in zaplenil njihova premoženja. Slovenski jezik je prepovedal in javnost in celo v spovednici.

Preteklega leta v avgustu so z dekretom iz Celovca razglasili, da je treba germanizirati vsa imena in uradno zapovedati spremeniti, na primer: Bogoljub v Theophil, Bogomil v Gottlieb, Bojan v Hermangoras, Slavka v Aloisia, Zlatica v Aurelia. Vsem ki bi se temu povelju upirali, to je skoro celokupnemu prebivalstvu — groze z zaporom in deportacijo. Tisoče so izgnali v Srbijo, toda ko so jih tam toplo in prijazno sprejeli in ko so se ne šteti izmed njih pridružili partizanom, so to ustavili in zdaj izgnance pošiljajo le še na Poljsko ali pa v Rajh. Na stotine so jih pomorili in vsi moški med 15 in 30 letom so bili vpoklicani na prisilno delo. Mnogo stotin mladih deklet so tetovirali "FMM" kar pomeni Freies Militaer — Maedchen, ter jih poslali v prostitucijo za nemško vojaštvo.

Prenos nemške kolonije Starodavna nemška kolo nija kočevarjev, ki se je nahajala v Kočevju in govori (Nadalje na 4 strani)

PREGLED SOVJETSKE-NEMŠKE FRONTE

NAD STO NACISTIČNIH DIVIZIJ RAZBITO V TEKU DVOMESEČNE OFENZIVE RDEČE ARMADE. PRIČAKUJE SE PORAZNI "DUNKIRK" ZA NACISTIČNE SILE V ODPSTAPANJU IZ KAVKAZA. NAD 200 TISOČ VJETNIKOV IN OGROMNE KOLIČINE OROŽJA JEPRIŠLO V ROKE RDEČE ARMADE.

Dvo mesečna ofenziva Rdeče Armade, se naraljuje na celi bojni črti od Ladoga jezera ob Leningradu vse skozi do Kavkaza. Junaška Rdeča Armada, ki je z svojo vstrajnostjo in sposobnostjo izzvala simpatije in prijanje svobodoljubnega sveta, nemilosrdno niči divizije za divizijom nacističnih "nepremagljivcev", kateri se na mnogih krajih predajajo v batalijonih, vedoč da je njihov poraz neizogiben.

Dvo mesečna ofenziva Rdeče Armade poleg bliskovitega nastopanja in osvoboditve nešteti mest in vasi, prej v nacističnih rokah, računajoč da bodo zimski meseci se izšli z manjšim obsegom ofenzive, ima svoj pomen posebno med ljudstvom in vojaštvom kvizlinških zaveznikov Hitlerja. Tako se je pojavilo ogromno nezadovoljstvo med rumunskim narodom, madžarskim in se je vnel večji podtalni odpor ljudstva na Poljskem češkem in v Franciji. Prišlo je vsled tega do večjih aretacij, kakor tudi neposlušnosti glede večjih zahtev tako vojaštva, kakor tudi delavcev za hitlerjevo vojno mašino. Pričela je probjati skozi mrežo gestapovcev, domačih in tujih kvizlingov, resnica o ogromnih izgubah vojaštva na vzhodnem frontu. V tésnih škripcih nacistična oblast, skuša na vse kremplje s raznim izgovori olepšati položaj, a vendar priz-

navajoč delno težek poraz, ki ga zadaja Rdeča Armada. Ni bilo le enkrat naznaje z strani nacistične propagande, da je razbita Rdeča Armada. Da je le še nekaj ostankov tu in tam. Tako so ponavljali tudi kvizlingi v Rumuniji, Madžaski in v Franciji, ter povsod po okupirani Evropi. Toda nadomestiti vničene divizije, ogromno količino vojnega terijala, se nikakor neujema z prejšnjo propagando.

Najlepši pregled dvo mesečnega uspeha nam daje dnevni razglas, ki ga je izdal vrhovni poveljnik Rdeče Armade in vodja narodov Sovjetske Unije — Stalin, dne 26 januarja.

"Kot rezoltat dvo mesečne ofenzive, Rdeča Armada je razbila položaje nemških fašističnih oddelkov na obsežni bojni črti. Razbila je pri tem 102 sovražnih divizij, vjela nad 200.000 vojaštva, nad 13.000 razne velikosti topov in ogromne količine vojaškega materijala vseh vrst od prevoznih sredstev do nabojev za puške, tope in bojna letala.

Naša armada je izbojevala značajno zmago. In njena ofenziva se nadaljuje.

"Jast čestitam Rdeče Armajcem, častnikom in političnim delavcem, jugozapadno, Dona, severnega Kavkaza, Vorožneža, Kalinina, Volkova in Leningradskega fronta v njihovi značajni

zmagi v borbi proti nacističnih invazorjev, ter njihovih priveskov, Rumunov, Italijanov in Madžarov, pri Stalingradu, Donu na severnem Kavkazu, Vorožnežu Veliki Luki in Ladoga jezera.

Priznavajoč mojo zahvalnost komandi in hrabri vojski, katera je porazila hitlerjevo armado pri Stalingradu in na nešteto drugih krajih bojne črte.

Naprej do poraza in popolnega izгона nemških invazorjev preko meje naše očetnjave, se glasi Stalinov proglas".

Točasno se zatrjuje, da so le še sem in kje ostanki od 22 nacističnih divizij pri Stalingradu. Oddelki Rdeče Armade so sožili obroč na tako majhen obseg, da ni več nobenega dvoma o popolnem vničenju teh ostankov. Tudi na drugih krajih obkoljene nacistične sile, bodo doživele isto srečo.

Tako je Rdeča Armada v dvomesečni ofenzivi zadala udarec nacistični sili, ne samo na bojni črti, temveč tudi v zaledju v splošnem v okupirani Evropi. Z tem pa naravnost pridobila simpatije in ogromno priznanje v svetu. Toda borba proti fašizmu ni delo le Rdeče Armade, temveč vseh Zedinjenih Narodov — za večjo in bolj uspešno akcijo na vseh krajih bojnih črt, za popolno vničenje hitlerjeve in osiščene vojne mašine.

Zavezniška konferenca v Africi

Naglašja se strateški sporazum zavezniških sil v naslednjih akcijah proti osišču. Obžaluje se da Stalin ni bil prisoten ampak obveščen o poteku posvetovanj. Pričakuje se enotnih akcij in invazije zavezniških sil v Evropo.

Casablanca Afrika — Vest, kije pred nekaj dnevi povzročila večje zanimanje zatrjuje, da sta imela posvetovatelni sestanek glede strateškega sporazuma zavezniških sil, Churchill in Roosevelt v Casablanca na afriškem kontinentu. Zatrjuje se da so potekali pregovori o načrtu zavezniške sile v borbi proti osišču, tako na afriški kakor tudi na evropski kontinent in da je v tem oziru se dosegel enoten sporazum. Toda obžaluje se, da ni prisostoval posvetovanju Stalin, a vendar obveščen o poteku posvetovanja in sporazumu. K temu se do daja, da je lahko razumeti Stalinov položaj zdaj, ko Rdeča Armada goni nacistične sile na celi bojni črti. Jasno j e, da je v takem slučaju važnost položaja in predvsem v načrtu dejanske akcije, daleč v ospredju, kakor pa načrt k akciji, ki še le mora nastopiti.

Podrobnejša poročila o posvetovanju glede sporazuma strateške enotne akcije zavezniških sil, je naravnost tajnost. Toda slutiti se, da se na naša v vojnih akcijah v Africi, medtem pa tudi invazija evropskega kontinenta. Vse to bo pokazala bodočnost o pravomočju posvetovanja in sporazuma zatrjuje vest.

Iz raznih vesti s ozirom na posvetovalni sestanek Churchilla in Roosevelta, so razni komentariji. Tako Wendell Wiellke pravi, da je iznenaden glede odsotnosti vodje Sovjetske Unije in Kitajske, ter vsled tega skoraj dvomi, da se je doseglo enoten poveljniški odbor zavezniških protifašističnih strank, ki jo izražja sestav Ustavne Skupščine pod Vašim vodstvom.

Mi smatramo, da vaš tako vojni kakor tudi politični pokret, ter delovanje, predstavlja zdravo in napredno smreljenje srbskega, hrvatskega in slovenskega naroda. V vašem pokretu vidimo narodno edinstvo in nadejo bodočnosti, vstvarjeno v Jugoslaviji izmed dveh svetovnih vojn. Mi vam obljublamo pomoč. Čutimo bolečine ob pomisli na žrtve, ki se zahtevajo za zmago. Ali naše pričanje je, da bodo rodile ne le zmago, ki mora priti, temveč tudi boljši svet za ogromne množice naroda v Jugoslaviji, kakor drugod v svetu. Vi niste sami. Na Vaši strani je narod Amerike, Rusije, Vel. Britanije, Kitajske in drugi Zedinjeni Narodi.

Podpisi:

Louis Adamič, New York, Zlatko Baloković, New York, Franco Petrinović, New York, Vaso Trivanović, New York, Mark Vinsky, Pittsburg, Pa., Mirko Marković, Pittsburg, Pa., Vinko Vuk, Pittsburg, Pa., Rev. Yovan Krajnovič, Johnstown, Pa., Janko Rogelj, Cleveland, Ohio, Žarko Bunčić, Akron, Ohio.

ravno nasprotno, da bodo poročila o tej zadeve šele nasledila. Z eno besedo važnost omenjenega sestanka se na naša v raznih vprašanjih enotnih akcij zavezniških sil v kratki bodočnosti. Poleg tega pa povdarja se še posebej neomenjeno pomoč tako Sovjetski Uniji kakor tudi Kitajski. Toda najbolj uspešna pomoč s ozirom na svetovni položaj in tudi nujnost borbe proti osišču, bi bila v splošni ofenzivi na vseh krajih bojnih črt. Posebej pa invazija na evropski kontinent.

Razvoj akcije na podlagi sporazuma bo kaj kmalo pojasnil točasno senzacijsko vest o konferenci na afriškem kontinentu, kot potrdilo vrednosti.

Nad milijon dolarjev zbranega fonda

Toronto — Odbor kampanje za pomoč Sovjetski Nniji naznanja, da je dosedaj zbranega nad eden in pol milijona dolarjev čez Kanado. Prispevale so vse narodne skupine, razne politične in verske ustanove, ter progresivne in narodne organizacije. Kampanja se nadaljuje z namenom, da se zbere še nadaljnih 500.000 dolarjev kar manjka do dva milijona.

Kirkland Lake — Med drugim poročilom za pomoč Sovjetski Uniji, odbor kampanje posebej omenja tamter vsled tega skoraj dvomi, da se je doseglo enoten poveljniški odbor zavezniških protifašističnih strank, ki jo izražja sestav Ustavne Skupščine pod Vašim vodstvom.

Važni dokumenti iz slovenskega podtalnega časopisja

Jugoslavenski Informacijski Center, priobčuje z dne 21 januarja naslednje poročilo, katero po svoji vsebini izražja važen dokument Narodnega Osvobodilnega Pokreta v Sloveniji in katerega se hoče pripisati Draži Mihajleviču.

Poročilo se glasi: "V Sloveniji neke izhaja podtalni časopis 'Svoboda ali smrt'. Po zanesljih poročil, ki jih imamo je ta časopis glasilo "Draže Mihajloviča" v Sloveniji. V številki 14 tega časopisa z dne 21 julija 1942, je na prvi strani objavljen sledeči članek.

"Še nekrat kaj hočemo?" (ponatis iz prve številke našega lista)

Da ne bo nerazumevanja in zlobnega podtikanja, ponavljamo še enkrat misli našega dela:

1) Po svojih močeh hočemo pomagati pravici do zmagave sedajni vojni.

2) Hočemo svobodno slovenski narod v veliki združeni Sloveniji, v svojih zgodovinskih mejah, kjer ne bo več tujcev, kjer bo naš narod imel dovolj prostora za svoj razmah, kjer bodo našli dom vsi Slovenci, ki so dosedaj morali iskati življenjskih mo-

žnosti v tujini.

3) Hočemo združitev Slovencev z vsemi Srbi, Hrvatimi in Bolgari v veliko Jugoslavijo na federativni podlagi.

4) Hočemo trdno vez z brati Rusi, Poljaki, čehi in Slovaki, kajti v Slovanski vzajemnosti vidimo temeljni činitelj naše bodočnosti.

5) V prenovljeni državi naj si narod svobodno izbere red, po katerem hoče živeti.

6) Hočemo temeljito reorganizacijo narodne vojne sile, ki bo večni čuvar naše svobode.

Nu potí k tako postavljenu cilju se pa držimo načina borbe, ki bo narodu ohranil življenje in mu zagotovil možnost, da tudi sam požanje uspeha, ki jih je zasejal s tolikimi žrtvami.

Zelo važen in značajen dokument. Vsak iskreni rodoljub brez izjeme kjer se nahajal, ter vsak tisti, ki mu je pri srcu osvobojenje naroda več, kot pa osebni položaj, bo pozdravil omenjeni dokument. Kajti on izražja one želje in stremljenja našega naroda že leta in leta, če tudi se njegovi protesti in žalitev v marsikaterih ozirih, ni poslušalo in tudi

vpoštevalo. On izražja narodno voljo, narodno svobodo in narodne pravice.

Toda poleg vsega čitatelji se bodo spominjali proglasa Slovenskih partizanov, ki je bil priobčen v Edinosti z dne 31 decembra. Njegov proglas vsebinsko popolnoma odgovarja zdaj omenjenemu programu, ter pri tem nikjer nedopuša niti najmanjšega sledu o Draži Mihajloviču, kateremu se naenkrat pripisuje tako program, kakor tudi podtalno časopisje, ki izhaja v Sloveniji.

In ko bi tudi že ta dokaz, ki sam za sebe temeljito govori in pojasnuje tamkajšnje razmere, ne dajal tako močnega dokumenta, so k temu izjave tako jugoslovanskega informacijskega centra, kakor tudi drugih virov vesti bile prej, da Draža v Sloveniji ni imel nobene zaslonbe. Zdaj pa kar naenkrat obelodanjen je celo program o katerem nismo slišali v niti enem poročilu tako vlade, kakor tudi Draže Mihajlovičevih četnikov.

Povsem nasprotno so bila zatrjevanja. Namreč šlo se je tako daleč, obtožujoč Mor-

ZKS. POZDRAVLJA NARODNO SPUPŠČINO

Dr. Ivan Ribar, Predsednik Ustavne Narodne Skupščine, Bihac — Jugoslavija.

V imenu Zveze Kanadskih Slovencev, ter somišljenikov narodnega osvobojenja, pošiljamo plamenite in rodoljubne pozdrave Ustavni Skupščini in vodstvu Narodne Dobrovoljske in Partizanske Armade.

Vaša junaška borba proti naci-fašističnim okupatorjev, izzvala je priznanje in sočutje po celem svetu med tisoči in tisoči svobodoljubnih sil. Ona daje nam ne le narodni ponos tukaj na le stran morja, temveč daje nam vzoren primer in popolno zaupanje v narodni sestav z eno idejo in eno mislijo, ki je globoko zasajena v našem narodu vsepovsod, nezlomljiva sloga in enotna borba za osvobojenje narodov Jugoslavije.

V naših sreih čutimo vaše krvaveče rane. V sencí spominov vrste se nam poznani griči in doline, ter nekoč čvetoče in miroljubne vasi, čutimo neštete žrtve in zločinstva storjena naši rojstni

domovini. Toda ob teh pomislih navdaja nas neizreciva mrznja in gori nam srce proti naci-fašističnim barbarjev, zavedajoč se neumrljivega dejstva, da so množične žrtve cvet narodnega osvobojenja. One nam dajajo nezlomljivo voljo in zavest, da ne bomo odnehali graditi si medsebojno zaupanje in slogu, kako bi bila naša podpora vaši in borbi Zedinjenih Narodov izdatnejša, za končno zmago nad sovražnikom.

Vedite bratje in sestre — vi očetje in matere — vsi vi junaški bojenvani in vsi do naše rojstne domovine, da niste sami. V duho osvobodilne borbe so z vami Zedinjeni Narodi, vse svobodoljubne sile sveta. V tem duhu z vami smo tudi mi, obljublajoč vam našo pomoč, vse dokler ne napači dan rešenja in prinese srečno in svobodno življenje. Svobodno narodu — smrt fašizmu!

Naj živi Ustavna Narodna Skupščina! Naj živi Narodna in Partizanska Armada! M. Bajuk, predsednik R. Maurin, tajnik

"EDINOST"

Published semi montly at
206 Adelaide St. W., Toronto, Ontario,
by Edinost Publishing Proprietor
in Slovenian Language

Registered in the Registry Office for the City of Toronto
on the 25th day of June, 1942, as No. 47939 C. P.

Izhaja dvakrat mesečno na slovenskem jeziku
Naslov: EDINOSTI
206 Adelaide St. W. Toronto, Ontario.

Bodimo čuječi in razsodni - čuvajmo enotnost

Zmagovita ofenziva Rdeče Armade, navdušuje svet, dajajoč mu največjo oporo in delež k osvoboditvi in postaja najmočnejši kašpot k popolni zmagi nad osiščem.

Z redko izjeme mine dan, da ni dnevno časopisje založeno glasom ogromnega uspeha na vzhodni fronti. Vrstijo se zaglavljiva na prvih straneh o razbitem položaju nacistične sile, pri Stalingradu, na drugih krajih obsežne bojne črte, ter povrh tega junaško vztrajajoči Leningrad iz 18 mesecev obleganja, pognal je nacistične zverj iz svojega predmestja.

Rezultat dvomesečne ofenzive — je zmagoviti rezultat ne samo na bojni črti v Sovjetski Uniji, temveč vsepovsod v svetu. Posebno se ta iz dneva v dan odraža iz okupiranih krajev Evrope, kjer odprana in osvobodilna borba zavzema vse večji obseg, dela nepodnošen položaj okupatorjem z sabotažo v proizvodnji, transportu, ter predvsem z naraščanjem moči osvobodilnih oddelkov v raznih državah. Vse to je obenem odraz vpliva dvomesečne ofenzive Rdeče Armade, katera je preresetala največje in do zob oboževano nacistično silo z vsemi zalogami Evrope v orožju in tudi moštva.

Poleg tega delno podpirana s zavezniško ofenzivo na afriškem kontinentu, ter zaporedoma bombardiranjem zavezniškega letalstva vojnih objektov v Nemčiji, prinaša v ospredje pregled položaja v svetu, kateri se je očitno obrnil v korist splošni borbi proti osišču. Govori se o zmagi — govori se o marsičem, kar je za vpoštevatiti in tudi govori se porazno za korist obeh stvari.

Predvsem resnost nastaja sicer v onih pogovorih in tudi vesti, ali pa posvetovanjih, kjer se postavlja zmago kot popolnoma zagotovljeno. Dobimo elemente, ki na ta način skušajo odvrtiti ono resnično nalogo ki stoji pred zedinjenimi silami proti osišču, da ravno zdaj je prvo in poglavitno vprašanje, mobilizirati vsa sredstva in vse k temu potrebne sile, za splošno ofenzivo na vseh krajih.

Če tudi je v dvomesečni ofenzivi Rdeča Armada zdrobila nad sto nacističnih divizij, če tudi je narejen delno pripomoček v Afriki ofenzivi, če tudi narašča vse večji odpor v okupiranih državah v Evropi, to nikakor ne zagotavlja zmago vse dokler ni popolnoma poražen fašizem.

Brez vsakega dvoma nacistična sila je še pri moči. Ona boskušala zbrati vnovič še ogromno odporno silo. Ona bo vstvarjala še neizreciva zločinstva in represalije v okupirani Evropi. Fašizem ne pozna merodostnosti, njega neovirajo zločinstva, neovira ga nasilstvo in neovira ga nobena človečnost. Kajti to je sistem grabežljivost, sistem hujskanja, sistem rasne mržnje, sistem z eno besedo samovoljnih imperijalističnih telovajev.

Vsled tega bodimo čuječi in razsodni na raznovrstne vesti. Naj nas ne zmoti niti eno lahkomišljeno poročilo o zmagi, ki da je na pragu. Tembolj nasprotno naj nas navdaja neizmerna volja in vztrajnost k enotnosti k mobilizaciji vseh sredstev in vseh sil — zdaj, ter na vseh krajih za poraz osišča. Borba bo še trda in bo zahtevala še velike žrtve, predno se vnič nacistično zverino. Zato v kolikor bomo bolj pripravi, bolj zedinjeni in si dajali medsebojno zaupanje, toliko bodo naši udarci težji in bolj učinkoviti v borbi tako proti fašizmu, kakor tudi proti reakciji, ki skuša ovirati odločno nalogo borbe v prid osvoboditvi.

Delavci zahtevajo le pošten zaslužek

Na drugem mestu priobčen je delno pregled stavke jeklarskih delavcev, ki jasno sam za sebe odgovarja na vprašanje stavke, ki je nastala v jeklarski industriji. Oni so zahtevali le pošten zaslužek, toda delodajalci in tudi delavski department, se ni oziral na njihove zahteve in pritožbe zadnjih 13 mesecev.

Takoj ob pričetku stavke, reakcija in reakcionarni elementi, ki edino govore o rodoljublju in patriotizmu za domovino tedaj, kadar delavci in delovno ljudstvo zahteva izboljšanje delovnega in življenjskega položaja, dvignili so že znano svojo propagando. Pri priči obtoženi so unijski voditelji "strancem" stavka nezakonita itd. To je znan pojav onih reakcionarnih sil, ki hočejo prikazati "patriotizem" v 10 centi zvišane plače delavcu, ne vidijo ga pa v milijonih profita jeklarskega trasta in drugih proizvodnih podjetjih.

To je enostranski "patriotizem", zaprav varljiv in nevaren vsled tega, ker narašča kot način borbe proti izboljšanju položaja delavcev, ki so pogonska sila celokupne proizvodnje. To pomeni, da se hoče na račun patriotizma izkoriščati delavce do skrajnosti, dokler ostajajo ogromni profiti podjetniških trustov nedotaknjeni. Resničen patriotizem in rodoljublje, ne more dopustiti nekaj takega, ampak zahteva poravnanje pravičnosti v socialnih ozirih, ter razvrstitev bremena, ki se na naša za zmago sovražnika.

Ako so delavci za svoje delo, katero je istočasno največja podlaga proizvodnje dobro plačani, oni imajo voljo pri delu, tudi razumejo važnost njihovega dela, ter važnost zmage. Ko pa delavci vidijo da jim se nikjer ne proži zaslomba in daje ona pravičnost glede njihovih razmer, istočasno ko se govori o demokratičnih tekočinah in obrambi istih, tedaj je to ne samo neverno za zmago, ampak prisili tudi delavce, da zahtevajo svoje pravice potom edinega sredstva, ko so vse predpogoje izčrpali — stavkom. Jeklarski delavci so se povrnili predpogojno na delo. Z tem so dokazali svojo vnetost do domovine in do zmage.

STALIN NAS VODI K ZMAGI

NJEGOV ZGODEVINSKI GOVOR, JE PODUČNI VODNIK K VPRAŠANJIM IN NALOGAM PRED NARODI SOVJETSKE UNIJE V VOJNI.

— M. Kalinin, predsednik Z. S. S. R. —

V govoru o vojni, Stalin nam je jasno razložil nalogo borbe proti nemškemu fašizmu. Njegov govor imenujemo zgodovinski ne samo v smislu podržila, ampak ker je on postal svojina in vdanost našega naroda in armade. To je govor, ki sestavlja zgodovino.

Vsak tisti ki se bori proti nemških okupatorjem in hoče v tej borbi se toliko bolj dejstvujoče zalagati, tedaj naj ponovno prouči Stalinov govor. Edino, tedaj bo zmogel pravilno razsojevati in razumevati ogromno težino odgovornosti, ki jo zgodovina postavlja pred sodobnost generacij.

Stalinov govor dne 3. julija 1941., vsebuje vodilni pravec in pojasnilo s ozirom na temeljita vprašanja o vojni proti nemškemu fašizmu. To je zaprav odgovor na vprašanje ki je vzrastlo od milijonov naroda rekoč: "Ka je potrebno da se odstrani vseča nevarnost nad Sovjetsko državo, ter kakšne mere so potrebne za zmago nad sovražnikom". Stalinov odgovor je bil jasno zasekan v načrtu akcije.

Krutost sovražnika

On je na prvem mestu ukazal potrebo razumevanja, da ske Unije za mobilizacijo je sovražnik krut in drzen. On je pozval narod Sovjetske Unije in reorganizacijo dela v vojnem času; odstraniti vsako zamisel da je času dovolj na razpolago naglašajoč narodu pri tem jasno stališče naspram povzročalcem omamljivosti, bojznosti, paničarstva in dezertarjev. Vse to bo morda nastalo v vojni, vendar pa moramo biti pripravi na vse v taki borbi z čuječnostjo in varščino rodoljubne vojne za svobodo.

S ozirom na razumevanje Stalina širokim množicam ljudstva in sam pomeni dobe ki je tedaj nastala, nam zadostuje za njihovo resničnost ako se spomnemo le na 11 dni po zahrbtno vprizorjeni vojni proti narodov Sovjetske Unije. Stalinovo predvidevanje v kratki dobi nastalo je resnično potrdilo, da je: "Zelo resna nevarnost proti naši domovini; da je sovražnik pripravljen brez obzira na kakoršno koli merodostnost vničiti ves kulturni napredek in zaslužniti do neizrecive stopnje naš narod". To nas je naravnost zastavilo z vso resnostjo da zavzamemo vsak svoj odločen položaj v tej vojni.

Pomen njegovih besed segal je v ono globočino že ob pričetku vojne, ko še niso dosegla številna zločinstva sovražnika na površje in ko so deloma bili prikriti cilji za vničenje vsega kulturnega napredka in proti kakšnega sovražnika se bo vodila vojna. On je jasno odkril vso zahrbtnost in namen sovražnika. Njegove besede so dale način, kako se bori proti sovražniku; kako je potrebno organizirati bojno črto; kako organizirati partizanske oddelke; kako delati sabotažo na prevoz in v tovarnah v okupiranih krajih in končno kako naroditi nepodnošen položaj za sovražnika in njegove podvržence.

Danes — ko so očutno na površju neizreciva zločinstva bestialnega sovražnika proti civilnega prebivalstva vrste partizanskih oddelkov

so povečane z tisoči in tisoči borcev, pripravnih na življenje in smrt za vničenje krutega sovražnika.

Odstopajoča borba

Stalinov govor za ono dobo poleg vseh drugih nalog nastale vojne, vseboval je fundamentalno jaseen pregled vojne in politične situacije.

On je ukazal na odstopanje Rdeče Armade ob pričetku, kot začasna prednost s ozirom na iznenadni napad Nemčije, ter z tem tudi naravnost kršitev pakta z Sovjetsko Unijo, podpisanega v letu 1939.

Toda ves čas svojega odstopanja Rdeča Armada, je razbijala udarne sile nemških divizij, kot dokaz — da se hitlerjevo armado more in da bo vničena, če tudi se je to smatralo že na voljo fašistični propagandi kot "nepremagljivo". Današnja doba potrjuje dejstvo sama za sebe, kot resnično.

Zedinjeni Narodi

V delu svojega govora s ozirom na mednarodno situacijo ki je nastala od vstopa narodov Sovjetske Unije v vojni proti hitlerjeve Nemčije, je ta bogata zaloga natančnega pregleda in fundamentalne pojasnitve v pomen vojne.

Ta pojasnitev se je zlasti na naša, kaj je pravzaprav vodilo Sovjetsko Unijo k potpisu ne — napadalnega pakta z Nemčijo. On je jasno ocenil nemško agresijo in tudi idejo velike osvobodilne vojne, kjer bodo narodi Sovjetske Unije zalagajoči se v borbi z narodi Evrope in Amerike, za njihovo neodvisnost, demokratično svobodo, proti suženjstvu in nevarnosti zaslužnitye za strani hitlerjeve fašistične armade. Njegova ideja je uplivala kot politični faktor, ki se izraža v militarnih operacijah, počivajoč na fundamentalnim principu Marxizma-Leninizma, ki bo zaključen v sestavnih knjigah za nauk Marvsove taktike v svetovni poliki.

Zmaga pri Moskvi

Dne 6. novembra 1941 ob 24. obletnici oktobrske revolucije, Stalin je povdaril v svojem govoru, nevarnost za našo domovino, če tudi daleč od vničenja, narašča. Nemška komanda se je pripravila za udarec na Moskvo. In ne samo da zavzame Moskvo, ampak je že tako daleč sigurno v svojo zmago, da je Hitler že naznanil dan za konferenco svojih zaveznikov v Moskvi.

V onem trenutku močan Stalinov govor, napolnil je zaupanje v silo Sovjetske Unije v pozivu za poraz hitlerjevih hord. To je bil za prav vpliv podvojene moči in energije narodov Sovjetske Unije, pomnožena moč Rdeče Armade za ofenzivo.

Fašistična armada doživela je težke udarce pri Moskvi, ravno tako je Hitler moral se zadovoljiti da se razgovarja s svojimi zavezniki na Dunaju, mesto v Moskvi.

Blitzkrieg razbit

Istočasno on je v svojem bovoru briljantno razložil temeljiti vzrok poraza "blitzkriga" proti Sovjetski Uniji. Prvič: Fašistom se je za malo zdelo računati na svoje dotedajne varljive us-

pehe, računajoč da jim bodo vnovič uspevali s "strašilom" revolucije, da pod tem strahom Evropskih in Ameriških držav vnovič dosežejo koalicijsko proti Sovjetski Uniji. Še več, Nemški hašizem je računl na "nestabilnost" sovjetskega sistema, misleč da z udarcem nemške armade se bo vnel konflikt izmed delavskega razreda in kmetov v Sovjetski Uniji, ter da bo to najboljša priložnost za prodiranje nemške armade, sicer kakor so računali zasesti vse do Urala.

Toda vnovič so se nemški fašisti vračunali. Njihovi računl tripo od Rdeče Armade, kot rezoltat močnejše enotnosti in požrtvovalnosti delavcev in kmetov, nezlomljivega prijateljstva in medsebojnega zaupanja narodov Sovjetske Unije.

Stalin je resnično zaključil svoje mišljenje z besedami: "Resnica da je Sovjetski sistem vzdržal tudi to izkušnjo in z tem še bolj podkrepil enotnost zaledja, je dokaz, da je Sovjetski sistem danes močen sistem.

Moč Rdeče Armade

Končno razodeva se kot navadno, da se Nemški okupatorji oslanjajo na informacije svoje tajne agencije in obenem na želje računajoč slabost Rdeče Armade. Tudi ta račun jim je unesel, da so se uračunali. Odstopajoča Rdeča Armada, se je junaški borila za vsak pedenj zemlje, ter z tem zadajala smrtonosne udarce sovražniku. Še večja je karakterističnost pri tem ta, da je odstopajoča Rdeča Armada, ne samo zadajala težke in porazne udarce "blitzkriegu" nemških fašistov, ampak je ona istočasno pomnoževala svojo silo in organiziranost, kot jasen dokaz svoje moči.

Moralna stran Rdeče Armade se oslanja na razumevanju dolžnosti naspram svoji domovini, naraščajoč iz dneva v dan silnejša v militarnih operacijah, ko je morala Nemške armade nalašnjačo na brezupni začasno uspešnih akcijah.

Krivicca, kot predpogoj vojne proti fašizmu, priz-

Vesti iz zaslužnjene stare domovine

SMRTNE OBSODE PROTI SLOVENCEV

Rim — Iz Ljubljanskega Jutra. Pred posebnim sodiščem za zaščito države v Rimu je bila včeraj (24. oktobra) razprava proti skupini 13 Slovencev, med njimi nekaterih italijanskih državljanov v vojaški službi. Obtoženi so bili vojaškega voilstva v vojnem času na ozemlju bivše Jugoslavije, na bivši meji v "Ville de Nevoso" v "Goriziji", Triestu, Udini in drugod in sicer od leta 1938 do vštetelega leta 1941. Med njimi je bilo pet obsojenih na smrt in sicer: Jože Rojc, Anton Zefrin, Franc Vičič in Vincence Hrvatini. Izmed ostalih so bili obsojeni: Glovani Primo na dosmrtno ječo, Ivo Stegar na 24 let, Josip Znidarčič in Anton Grgec na 16 let ječe. Trije obtoženci so bili zaradi nezadostnih dokazov oproščeni. Obsodba petih na smrt obsojenih, je bila izvršena danes ob zori nekje v okolici Rima.

PARTIZANI V JUGOSLAVIJI

London — Londonski radio poroča o krčevitih toda brezuspešnih naporih Paveliča, da bi osvobodil polkovnika Francetiča. Tega častnika so partizani ulovili v Srednji Bosni, ko se jim je posrečilo s streli iz navadnih pušk strmoglaviti njegovo letalo. (Za one, ki so bili v španskih borbah, ni nič izvenrednega strmoglaviti letalo iz navadnih pušk, kajti to je bila najboljša obramba za času protifašistične vojne v Španiji. In oni, ki se nahajajo točasno v vrstah partizanov v Jugoslaviji, poznavaoč borbo iz Španije, so prav gotovo vporabili obrambo po vzorcu v Španiji. Op. Ured.)

deta številnim narodom v okupiranih krajih, zahteva požrtvovalnost v naraščajoči mržnji vseh svobodoljubnih sil ljudstva, za končno vničenje fašizma.

NOVA ZMAGA PARTIZANOV V BOSNI

London — (JIC) British Nited Press posnema poročilo radia iz Moskve, ki poroča, da so jugoslovanski partizani pobili 2000 nemških in italijanskih vojakov v teku ljutih bojev za mesto Cvjetič, ter tudi istočasno vjeli število nemških vjetnikov, med njimi nekega polkovnika in več višjih oficirjev.

POSLANICA IZ SLOVENIJE

Iz Slovenije je prišla naslednje vsebine poslanica: "Naši predstavniki v Londonu bi morali gledati na to, da angleški radio oznani grozodejstva okupatorjev v nemščini, francoščini in angleščini. Govore nam o zločinih povsod po svetu, razven onih, ki se gode pri nas. Nj nam do tega da bi jih sami slišali. Dovolj trpimo že tako. Hočemo pa, da tudi Nemci zvedo o njih kajti njihovo časopisje jim jih prikriva.

"Povejte to Angležem in sporočite jim dejstva. Pokazite jim po kakšnim metodah Nemci germanizirajo našo deželo, skrbite zato, da ne bodo novi Runcimani prišli in začeli podrobno raziskovati narodnostno vprašanje v naši deželi, kajti takrat bo že popolnoma germanizirana".

Problemi, ki se bodo rodili v množicah vzhodnoevropskih kmetičkih slojev, bodo najbrže ena najbolj tragičnih, obenem pa ena najbolj zamočanih ugank v povojnem svetu; ne le da je okupacija pod osiščem na novo razvnela mnoga stara sovražstva, tudi nove težkoče bodo nastale pri vrnitvi izgnanih domačinov v domovino in pri izgonu pritepenih nemških priseljencev; pre-vzgoja nacističnih otrok, prepoved uničene industrializacije in vladami manjših dežel, ureditev novih federacij — vse to bo treba doseči ako hočemo odstraniti možnost novih spopadov v teh kalnih vodah".

Svoboda naroda je najmočnejše orožje

Kuibišev — Poleg rednih delavcev v tovarni tankov, se natančno seznanijo z temi tudi vojaški tankovski oddelki, da tako doženejo sami svojo sposobnost in pospešijo bojovno činkovitost orožja.

Tako nam daje pregled poročilo iz tovarne Kirov, katera izdeluje KV — tanke od 50 tonov teže, nekje za Unalom in ki je bila prepeljana iz Leningrada pred enim letom.

V Sovj Uniji se smatra enako delati v tovarni tankov kakor tudi nastopati žnjimi v boju. Glede tega, kakor hitro je nov izum za tanke prišel na površje in je izdelan in predno se ga odpošlje na bojno črto, ne zadostuje enostavna kontrola, tembolj tja na bojno črto so poslani rokovoitelji teh izdelkov, da v akciji dotičnih tankov doženo, vso činkovitost in pa kaj še lahkko stori za izboljšanje. Tako seznanjeni z orožnem na bojni črti delavci iz dotične tovarne, so zmoini izboljšati bojovno orožje do stopnje, ki daje prednost tankovskim oddelkom. Istočasno tankovskim oddelki, ki se seznanjajo poleg rednega vežbanja in teoretične vrednosti v akcijah, oni se spoznajo z sestavom oro-

žja v tovarni, kjer se kos po kos izdeluje in sestavlja. Zato se smatra izdelovanje tankov v tovarni na isti način, kakor nastopanje žnjimi v borbi.

Novi tanki od 50 ton z svojim imenom KV, nosijo pomen imena Maršala Klementi Vorošilov. In značilno je, da nova tovarna prej znana Putilov, potem ko je bila premeščena iz Leningrada na Urals, je v kratkem času obnovila svoj obrat in danes izmed 12.000 vposlenih delavcev, se vršijo medsebojne tekme za večjo produkcijo tankov, boljše kvaliteto z večjo činkovitostjo. Zgodovina nam dokazuje pomembnost delavcev v Putilov tovarni kjer je se pričel unijski pokret in kateremu je načeloval sedajni predsednik Sovjetske Unije, M. Kalinin. V svoji vlogi so delavci zaradi unijskega gibanja bili prizadeti z drastičnimi zakoni carske oblasti, toda niso odnehali. Oni so podzumno nadaljevali odločno borbo proti carski oblasti za svobodo. In danes svobodni narodi Sovjetske Unije, izdelujejo orožje v tovarnah, poljedelstvu in v vseh proizvodnih panogah v borbi proti fašistični zverj, vedoč da branijo svojo svobodno do-

movino, ki jim je dala ne svobodo v besedi, ampak svobodo v življenju in vsemi zalogami bogastva Sovjetske Unije, za nadaljevanje razvoja znanosti in proizvodnih sredstev, ki naj spopolnjuje svobodno in srečno življenje vseh narodov Sovjetske Unije.

To je tisto tajno orožje moči Sovjetske Unije, ki iz dneva v dan prihaja k spoznanju tudi ostalega sveta.

TUDI V POLJSKI NARAŠČA ODPOR

London — Stanislav Mikolajczyk, deputat predsedništva poljske vlade in izgnanstvu, pove o vse bolj in bolj odprti borbi poljskih partizanov proti nemških okupatorjev. Partizani da so začeli nad 14 vasi, kjer so bili nastanjeni nacistični vojaški oddelki. Takoj na to so gestapovci aretirali na tisoče poljakov.

Do večjih aretacij je prišlo v okraju Warsaw in Lubin. Zatrjuje se, da so nacisti iz teh okrajev popolnoma pregnali občinstvo posebno iz strahu sedaj ko se Rdeča Armada nahaja komaj nekaj 60 do 70 milj od meje Latvije.

DOBRO DELO POSTAVLJA ČLOVEKA V OSPREDJE

Timmins — Z vsakim dnem več ljudi se izseli iz Timmins. Eni gredo k vojakom drugi v vojne tovarne in tretji pa v rudarska področja nikla, kjer je začasno sicer nujna zedeva glede izkušnih delavcev, da na ta način pospešijo proizvodnjo in bojevite vrste v borbi do končne zmage nad sovražnikom.

Tako se je zadnje čase izselilo precejšnje število tukajšnjih delavcev v rudnike nikla. Med temi je tudi nekaj naših rojakov. Namreč onih delavcev, ki so iz svoje narodne in mednarodne zavesti bili vedno pripravljeni storiti vse kar je v njih moči za vprid napredka in progresu, ter predvsem vprid borbi proti fašizmu. In v tem mi pride najbolj v poštev vzgled družine Smrke, sicer starejših naseljencev v tukajšnji naselbini o kateri so spomini in tudi bodo ostali globoko zapisani med vsimi

rodoljubi, kot spomin dobre in požrtvovalne družine v stvarih napredka, progresu in sočutja.

Jože Smrke z svojo soprogo Marijo, sta oče in mati petih sinov. Pred leti se sta priselila v to naselbino, kjer si sta zbradila hišo in tako nadaljevala svoj družinski napredek, ter istočasno ob vsaki priložnosti sta dajala vsaki pomoč družinemu napredku v splošnem. Vse to je ona vrednost človeka, ki ga vsled njegovega dobrega dela in vdanosti naspram narodnemu in delavskemu napredku postavlja v ospredje. Ljudje, ki se zavedajo vrednosti človeka, ga cene na podlagi njegovega dela, njegove požrtvovalnosti in vdanosti plemenitim stvarim.

Taka ocena gre družini Smrke, ne kot neko čislanje, temveč dejstvo, ki bo pričalo leta in leta v bodočnosti. Naj nas vsled tega seznanimo

vsaj deloma o njih iz imenitnih besed, ki jih je izrekel na poslovitveni večerji, Martin Bajuk. Med drugim je omenil:

"Prišli smo skupaj, da se poslovimo od našega prijatelja, rodoljuba in poštenega delavca, Jože Smrke in njegove družine. To ni navadna poslovitve. Mislim, da taka poslovitve sega bolj globoko v pomen današnjega dne. Ona sega med ono vrsto bojevnikov za pravice ljudstva, ki ne poznajo sebičnosti, ki ne poznajo samo svojega udobja, temveč so pripravni zapustiti svojo hišo, svoje udobje in se podati napot borbe za obče stvari. To je vrednost, ki jo vidimo v družini Smrke. Mi jo cenimo, če tudi nam je začasno težko pri srcu, pogrešanjem vedno pripravne moči na polju društvenega napredka. Toda, mi hočemo na domestiti njihove vrste tukaj znovimi moči v popolnem znanju, da kjer koli se bo nahajala družina Smrke, bo vedno na strani dobrih in plemenitih stvari.

Do tega nam zatrjuje dejstvo v naslednjem. Takoj vpričetku vojne, prostovoljno se je priglasil Janez Smrke, brat Jožeta, k vojakom. Potem, ko je bil splošen poziv za rezervno armado, priglasil se prostovoljno Jože. Njegov sin Milan, je točasno pri vojaki in je drugi na vrsti, da v kratkem obleče vojaško obleko. Radi vedno večje potrebe izkušnih delavcev, nasledil je poziv od vldanega delavskega departmeta za delavce iz zlatih rudnikov v rudnike nikla. Zglasilo se je precej in med prvimi unjski člani, vedoč važnost proizvodnje nikla v borbi proti sovražniku. Tudi Jože ni dolgo pomišljal, temveč takoj se odzval poklicu. To je le kratek pregled, ki daja polno vrednost omenjenemu družini, ter njihovih sorodnikov, namreč bratov in sester."

Tako cenjeni v naši nase-

dar govorite z človekom, ki je nasprotnega mnenja, veste s kom imate opravka. Toda pogovor z nevtralcem — je res križ božji. Če govoriš z njim z leve, ni dobro z desne tudi ne, a sredine ni. Po mojem mnenju jaz bi priselil podobil takega človeka, ali duševnega siromaka, sebičnosti, ali pa enostavnega trgovatnega v vsih ozirih.

Če pogledamo na vse štiri strani sveta v tekoči dobi, razvidno je ne samo naraščajoča protifašistična zavest raznih slojev sredi zedinjenih narodov, za osvobodjenje in napredek, ampak tudi Indijanci na severni točki naše zemlje, se zavedajo tekočega položaja in nalog. To zatrjuje njihova zbirka in denarni pomoči Sovjetski Uniji. Nemisliti da naravnost so edino naloge pred nami za pomoč Sovjetski Uniji, toda začasno so prvotne in za osvobodjenje pomembne. So razne naloge v katerih sodelujejo razne narodnosti in razne skupine. Sodelujejo v pravcu za izboljšanje delovnih in socialnih razmer v splošnem, ter istočasno vpricu borbe za vničenje sovražnika. Vse to mora zganiti sleherni duša k sodelovanju danes, ko se odločajo največja vprašanja v svetu za obstoj naroda in človeštva.

Jast, ko stari kolonist v tej naselbini, sem član treh omenjenih društev. Manj ali pa več pečam se z političnimi in društvenimi vprašanji od leta 1918. Imel sem opravka z raznimi političnimi lju-

DELAVCI SE POVRNILI NA DELO

Sault Ste Marie — Jeklarski delavci, povrnili so se na delo pod pogolem da v 30 dneh, pride do sporazuma in izpolnjenju obljub z strani vlade, glede njihovih zahtev. Z tem so delavci jeklarskega področja v Sault Ste Marie, vnovič dokazali svoje razumevanje na važnost proizvodnje in vojnih potrebščin. Toda ali bo vlada v resnici sprevidla to resničnost z vpoštevanjem njihovih opravičenih zahtev — se pričakuje odgovor, ne z strani delavcev, temveč z strani vlade in delodajalcev.

NAD 50.000 ARETIRANIH V FRANCJI

London — Poročilo, ki je dospelo v Španilo iz Francije zatrjuje, da so nemške oblasti aretirale nad 50.000 osebe od časa, ko je Nemčija okupirala prej znano "neokupirano" Francijo. Večina teh oseb je v ječah in koncentracijskih taboriščih, obtoženih na zarotniški upor in prevrat.

Večje aretacije so nasledile v okrajih Lyons, veliko industrijsko področje, Marseilles in Toulon, na obrežju sredozemnega morja.

lbin, ter člana odseka Zveze Kanadskih Slovencev, pridelil je tukajšnji dosek Zveze poslovilno večerjo, kate-re se je vdeležilo lepo število znancev, prijateljev in sorodnikov. Zenske so — kajpak prinesle s seboj počitice, drugega peciva in tudi jestvin, tako da ni ničesar manjkalo. Bilo je dovolj za jesti in za piti. Godci so spričetka se ozirali na note, toda pozneje tudi brez not odmevala je poskočna polka in priljubljen valček. Zabaval se smo dolgo v noč in pred odhodom v željah izrazili globoko spoštovanje do družine Smrke. Ob tej priložnosti želimo ji srečo v novi naselbini na delu in v vsem drugem.

In če pride ločitev čas, na razne pote šene nas. Tu pa pobratim roko mojo, Ti podaj mi desnico svojo, Da srce svsto kakor zdaj, Ostalo bode vekomaj!

Član Z. K. S.

VAŽNO ZA WINDSOR IN OKOLICO

Na poziv organizacij: Hrvatske Kmetčke Stranke in Zveze Kanadskih Hrvatov, da vsi skupaj priredimo koncertno manifestacijo za pomoč junaškemu narodu in njegovi armadi — Sovjetske Unije, odzvale se so skoraj vse naše Srbske, Hrvat-ske in Slovenske organizacije in društva kakor sledi:

Odsek H. B. Z., odsek S. N. Š., odsek V. P. Z. "Bled" Jugoslovensk Narodni Dom

dmi, pristaši raznih strank itd. Toda verjemite mi, da me ni nikdar toliko vznemirjalo niti eno dejstvo — kakor današnji nevtraleci. Nišer ne užaljen, tudi ne razburjen vsled tega. Zavedam se — da so e obžalovanja vredni.

Ob sklepu apeliram na vse rojake in rojakinje v Windsorski naselbini, da pristopijo v eto, drugo ali pa tretje društvo namreč organizacijo. Vse kar imamo za dobiti je to, da se na skupni in bratski podlagi podučujemo, da sdelujemo vred z drugimi narodi za najlepše ideale našega in drugih trepečih narodov v svetu — za osvobodjenje; in pravičen in demokratičen svet. To so vrednosti za vsakega posameznika. Skušajmo jih razumeti kot ljudje, pred katerimi so velike naloge da se spopolni žela narodov in človeštva.

J. Miketič

POZDRAV ODSEKA ZVEZE KAN. SLOVENCEV IZ WINDSORJA

Windsor — Cenjeni bratje in sestre, Slovenci in Slovenke vsepovsod. Od novo ustanovljeni odsek Zveze Kan. Slovencev, izkopiščamo priložnost da vam tem potom izročimo rodoljubne pozdrave, članom in članicam, ter glavnemu odboru Zveze in predvsem prvemu listu kanadskih Slovencev — Edinost.

To so bile naše prvotne želje takoj ob ustanovitvi odseka narodne in protifašistične organizacije, da jih spregovorimo v naši rodoljubni besedi zavedajoč se naj-nujnejših nalog, ki so pred nami tako v Windsorju, kakor tudi drugod, da se podamo skupno na delo in si v duhu osvobodilne borbe gojimo medsebojno zaupanje in zvestobo.

Nikdar prej se ni izražala tako očitna potreba pred nami Slovenci, brez izjeme kje se nahajamo in kakšno delo opravljamo, da govorimo v imenu našega naroda, da smo vedno in ob vsaki priložnosti pripravni založiti vse kar je v naši moči, da čim pdej nastopi dan rešenja — dan osvobojenja. To so ženje našiga naroda, kateri v neizrecivem naporu njih, se zedinjen kot nikdar prej bori na življenje in smrt. To so želje drugih narodov — to je obenem najvišja vrednost človeštva in njegovega napredka v splošnem.

Morda bo kdo rekel: Kje ste bili dozdaj Windsorčan-je? Resnica, da smo v tem oziru zaostajali od drugih naselbin. Mi dajemo priznanje pionirjem pričetka k vstanovitvi Zveze, kakor tudi prvega lista kanadskih Slovencev — Edinost. Toda naj bo istočasno povedano, da smo tudi tukaj sicer vsak na svoj način pomagali dobre in plemenite stvari, uvidevajoč potrebo, da se zganemo tudi mi in pristopimo k organizirani podlagi napredka kanadskih Slovencev. Najboljši dokaz k temu je ta,

da se je takoj ob vstanovitvi vpisalo 23 članov in upati je, da bo naše delo napredovalo tako v organizaciji, kakor tudi za list Edinost. Ker kakor v enem tako tudi v drugem gledamo najboljše sredstvo in najboljše lastnost k naši izobrazbi, ter istočasno podlaga k uspehu za obče stvari in borbi za vničenje sovražnika, narodov in človeštva — fašizem.

Ob sklepu dragi rojaki in rojakinje — apeliramo na vas, da se vsi skupaj oklenemo organizacije Zveze Kanadskih Slovencev. Naj postane v tem naše središče zborovanj in posvetovanj, kako in na kateri način bomo najbolj zmorni, tako doprinašati naš delež k občim stvarim za vničenje sovražnika, ter vred z tem pripraviti podlaga za pomoč našemu narodu, ko bo to mogoče.

Poleg tega oklenimo se okrog našega lista Edinost.

To je naš list — protifašističen delavski list. Dajmo mu potporo v vsih ozirih, kako bo lažje nadaljeval vodilno pot v naši sredini do končne zmage nad krviločnem sovražnikom — fašizmom. Pridobivajmo mu novih naročnikov, priredimo tudi zabavo v namen denarne podpore za njegovo redno izhajanje. Ako bomo delovali z vnetostjo v tem pravcu v organizaciji in tudi za list Edinost, to bo za našo lastno korist in korist v splošnih nalogah vsih svobodoljubnih sil sveta. Kujmo si bratsko zvestobo — rodoljubno enotnost in v narodni sočutnosti sodelovanje z vsimi bratskimi narodi, da bo čim prej napočil dan osvobojenja. Hvala rojaku J. Smole, ki nam je šel na roko radi prostora za zborovanje.

Smrt fašistični zverini! Svoboda narodu!

Nick Grabrijan Blagojnik Odseka.

Uspeh zabave v Kirkland Lake

Tukaj se je vršila zabava dne 17 januarja vprid pomoči Sovjetski Uniji, tekoče kampanje za milijon dolarjev. Vdeležba zabave bila je še precej dobra, toda vendar ne tako polnoštevilo, kakor bi lahko bila. Namreč bilo je tudi naših ljudi, ki se niso odzvali tej prireditvi.

Iskrena zahvala vsem rojakom in rojakinjam, ki so se vdeležili zabave in predvsem rojakom iz Chaput Hughes. Oni so z svojo vdeležbo v resnici pokazali ne le solidarnost junaški slovan-ski zaveznic v horbi proti fašizmu, temveč tudi narodno zavest, zavedajoč se dejstva, da se Rdeča Armada bori istočasno za svobodo našeg naroda.

Prispevki iz zabave izročeni so blaginiku mestnega odbora, Mr. W. Curry, bančni ravnatelj Canadian Bank of Commerce v tukajšnjem mestu, na javnem shodu v Poljski dvorani dne 24 januarja v vsoti \$56.72, kjer se je zbralo skupno vsoto \$752.72 za pomoč Sovjetski Uniji.

Imena darovalcev bodo priobčena v raznih časopisih, ter tudi oglašena čez mestno radio postajo.

Javnega zborovanja se je vdeležilo devet tukajšnjih društev in organizacij. Nerazumljivo pa je, da se je našlo edino eno društvo, ki se no vdeležilo tega velepomembnega zborovanja in dalo svojo pomoč onemu narodu, čigar težke rane in milijoni ljudskih žrtev, rešujo usodo narodov in člove-

štva v splošnem. Toda ni moj namen iskati vzroka ali pa obtožbe. Jast prepuščam to stvar v razsodbo raznih društev in organizacij.

Druga vse - slovanska seja se vrši v nedeljo dne 7 februarja pri podpisnem 87. Wood St, z namenom, da devet slovenskih organizacij izdela splošen načrt delovanja za vprid zedinjenja vsih Slovanov v bodočnosti.

Seznam slovenskih darovalcev za pomoč Sovjetski Uniji, je sledeč: Po pet dolarjev, Jos Bolkovac, Nick Kuzma, Rude Fajdiga, Edvard Arko in Frank Tanko. Po tri dol., Joe Erkopec, Chaput Hughes. Po dva dol., Ludvig Eržek, Joe Sepec, Joe Francelj, Frank Pavček, Matija Otoničar, Joe Mak-sič, John Rožič in Géo. Medoš. Po eden dolar, Frank Burňik, Tone Novak, Marijan Marohnič, Louis Lesar, Geo. Stark, John Ambrožič, Joe Peškur, John Kužnik, Po 50 centov Tony Lenič in F. Kaplan 26 centov. Skupna vsota znaša \$56.72., za katere točnost so pregledali, Geo. Medoš, Matija Otoničar in Jože Peškur.

Opomba: Dolžnost me veže, da povem prezir enega člana Zveze "Bled", kateri se je izrazil ne seji isti dan z protestom, da mi kanadski Slovenci prirejamo zabavo za sebe in da naj tudi sami dajamo za fond Sovjetski Uniji.

Resnici za ljubo, mi nismo priredili zabavo za sebe, tudi ne zasebno čast. Toda kadar pogledamo čez našo domovino in vidimo vse narodnosti zbirati za pomoč junaškega naroda, ki si je pridobil priznanje v svetu, kako naj Slovenci ostanemo po strani, ker spadamo k Slovanski narodnosti? Naj omenim še to, da sem v imenu nas Slovencev storil vse kar je bilo v moji moči, ter z pomočjo darovalcev v plemenite in humanitarne svrhe, da se je dosegel uspeh.

Torej bratje in sestre. Neozirajte se na nič drugega, kakor naprej z sodelovanjem za slogo in enotnost raznih narodnih skupin. Kajti naša sloga in naše sodelovanje bo najmočnejši bič proti sovražniku. Delujmo skupno in v slogi — za vničenje sovražnika narodov in človeštva — fašizem.

Geo. Medoš

Windsorska naselbina

Windsor — Windsorska naselbina se prištevata med one zgodnje priseljence od leta 1924, morda tudi že prej. Vendar pa od tega časa nekako pričinja priseljenost Slovencev. Res, da je priseljenost s pričetkom bila sicer v majhnem številu, kar so pa poznejša leta pomnoževala tukajšnja naselbina, vse skozi do leta 1930, ali pa kakor se spominjamo do časa gospodarske krize. Od tega časa število Slovencev se je precej izmanjšalo in skora bolj rečeno, da jih je ostalo le nekaj desetice tukaj. Drugi so pa se razšli na vse kraje v deželi, največ v severne kraje okrog zlatih rudnikov, nekaj tudi na farme.

Društveno življenje ki smo ga gojili do tega časa, sicer največ v podpornih društvih, pevskem društvu itd., bilo je z tem seveda občutno prizadeto. Kajti gospodarska kriza izjedajoč življenjski položaj v splošnem, kar je še dandanes posledica v marsičem, ni dajala neko prednost Windsorju, marveč je toliko bolj občutno vplivala vsled zastoja industrijskega obrata.

Prišla je na dan brezposelnost, ter z njo tudi izločitev razumevanju gospodarskega položaja na različne načine. Eni so gledali vzrok bresposelnosti, kot pomanjkanju tržišča in odjemalcev, pač tako, kakor so znani torijevci v svoji propagandi pumpati javno mnenje. Drugi, postajali so "neutralsci", in tretji pa radikalsci. Približno nakaj takega bi bil po mojem mnenju vsebinski izčrpek s ozirom našega društvenega, kulturnega in političnega pojmovanja.

Ponovno oživljenje

S izbruhom vojne, so se izpremenile tako razmere kakor tudi okolščine. Na prvem mestu stopnjema odpiral se je industrijski obrat v tovarnah, iz dneva v dan nastajala je večja zaposlitev, kar je seveda z vabilo markaterega od rojakov vnovič v Windsor. Ti so prišli največ iz severnega Ontario in iz drugih rudarskih področij, kjer so bili zaposleni zadnjih deset let. V teh letih tako oni, kakor tudi v drugih naselbinah, preživeli smo marsikaj. Največ pa kakor je razvidno v garanju za barone rudnikov, zadobili bolezen "silicose", ki dela občutno nadlego pri enem več in drugem pa zopet manj. Poleg tega so

Za kratko dobo naš napredek

Omenil sem, da so se razmere in okolščine s izbruhom vojne dokaj izpremenile povsod, tako tudi tukaj v Windsorju. S večjo priselitvijo rojakov iz raznih krajev, pričelo se je oživljanje tudi v društvenem napredku.

V minulem letu vstanovili smo odsek podpornega društva Vzajemne Podporne Zveze "Bled" s glavnim stanom v Kirkland Lake, z 15 članov. Dne 2 januarja v tem letu, vstanovljeno je Slovensko Pevsko Društvo "Planinka" in dne 3 januarja pa odsek Zveze Kanadskih Slovencev z 23 članov.

To je naš napredek in ako računamo za kratko dobo kakor sem omenil, lahko rečem, da se ni izvrsten uspeh!

Ni moj namen ob tem času podajati se v razlaganje načel in smernic omenjenih društev in organizacije. Eden ali pa drugi rojak, ki ima željo spoznati se bolj podrobno z enim, drugim in rretjem, na razpolago so pravila in tudi odbori bodo drage volje ustergli želji. Vse kar bi jast priporočil je to, da vsi oni rojaki, ki še niso člani niti ene gornje skupine, da pristopijo po želji in prepričanju tam, kjer vidijo da se govori in dela tudi za njihovo korist. To naj store iz narodnih in mednarodnih ozirrov današnje dobe, da jim ne bo očitala bodočnost, kjer so bili v najnujnejšem času odločevanja narodnega in človeškega obstoja, ter kaj so storili vprid teh plemenitih nalog.

Par besed nevtralcem

Kar se tiče že omenjenih nevtralcov, ki jih je res nekaj med nami, je nekaj čudnega Mislim zato, ker ka-

ZGODOVINSKA OBLETNICA LENINOVE SMRTI

Dne 21 januarja preteklo je 19 let odkar je umrl veliki vodja in učenjak novega sveta, nove človeške družbe in nove znanosti — Vladimir Ilič Lenin, vtemeljitelj Zveze Sovjetskih Socialističnih Republik.

Potek zadnjih 19 ali pa bolj rečeno zadnjih 25 let prinesel je na površje marsikaj. Na eni strani sile naza-dnjaštva, korupcija pripravljajoč vojno, kakršno ne pomni svet, ter na drugi strani sile svobode in človeškega napredka. Proti staremu družabnemu redu, rojen je nov svet, nova znanost, katera točasno navdušuje svet in kateri gredo največje zasluge glede rešitve iz točasnega položaja. To je nauk, nerazdvojen od življenja in življenjskih sredstev nauk od znanosti v delo.

To je nauk, ki je postal očividna svojina, namreč meso in kri na eni šestini sveta — Sovjetski Uniji. To je nauk, ki je prvokrat v zgodovini človeške družbe izločil marsikatero v znanosti zatrtjevanje nasprotja, izločil temeljito blagostanje sveta od revščine in zastopavanja ogromnih ljudskih množic. To je nauk, ki je prvokrat v zgodovini dal vso priljubljenost navadnemu človeku, da svoboden razvija življenjski napredek do neomejene možnosti. To je nauk, ki je človeka dvignil iz temnega pojmovanja sveta v pojmovanje sveta jasno, vztrajno in odločno. To je nauk Karla Marksa, Englesa, Lenina in Stalina.

Spominjamo se razvojne dobe sem od 1917 leta. Spominjamo se rojstva Sovjetske Unije. Spominjamo se mnogoštevilnih izjav vlade Sovjetske Unije s ozirom na

gospodarski red. Spominjamo se ogromnih potežkoč k ustvaritvi ogromnega napredka, mnogoštevilnih žrtev. Spominjamo se mnogoštevilnih obtožb zunajnega sveta. Vohunov, petokoloncev, dopisnikov v časopisih, brošurah in vsih drvenih prerokov ki so pridigali o polomu, porazu, revoluciji, sovjetski sistem se gradi na pesku, ne moči, nesposobnosti generalov, nesposobnosti Rdeče Armade in končno brezvrednim sistemom itd.

Kako neki se počitijo drveni preroki ob tem času, ni težko uganiti, kajti lastna senca jim je v nadlego. Toda dejstvo je na površju tako očitno, da ga svet priznava. Priznava se moč Sovjetske Unije, kot dejstvo revolucije — kot dejstvo nove znanosti in novega načina človeške družbe.

Slikovito o tem je spisal brošuro Canterburyški Dekan Hewlett Johnson. Zatem navojevša brošura od Dyson Carter, katero točasno ponatiskuje "Toronto Star" v odlomkih. Vsak tisti čitatelj, delavec, ki ima željo se temeljito spoznati z novo znanostjo sovjetskega družabnega reda, bo našel v najbolj enostavnih razlagi dveh omejenih brošurah.

Toda številni delavci brez kakršnih koli višjih šol pred leti so napovedovali orjaško silo narodov Sovjetske Unije, ki je nastala na podlagi resnice, človekoljublja in svobode. Svoboda narodov — je tista odporna sila, je tista nova znanost o kateri se danes toliko več govori in tudi piše. In te zasluge gredo velikemu učitelju in geniju Vladimiru Iliču Leninu — kateri je položil temeljni nauk iz znanosti v delu.

NARODNA BORBA V SLOVENIJI

(Nadalje iz 1. strani) la nekakšen srednjeveški nemški dialekt, je bila prenešana, ko so njihovi kraji prišli pod Italijo v odseke v bližini važnih železniških prog. Ti ljudje so priklenjeni na svoje domove in si iz strahu pred partizanskim maščevanjem, ne upajo nikamor v zaledje.

Italijani so v začetku, ko so prevzeli ozemlje, ki jim je pripadalo, poskušali pri dobiti si naklonjenost prebivalstva z dobrohotnostjo in si tudi niso upali preganjati vere, toda kmalo so začeli strdo roko zatirati uporno prebivalstvo in se nahajajo zdaj vsak dan v novih bojih s saboteji in partizani.

Madžari so prepovedali slovenski jezik v Prekmurju, vrgli v zapor vse intelektualce in zaplenili posesti, ki so z izvedbo agrarne reforme pripadala ljudstvu.

Naravna posledica tega postopanja je bila seveda, da se je spremenila mala domovina tega naroda, ki šteje med najbolj civilizirane v Evropi, v žarišče osvobodilne borbe. Postopoma so se porajale in razvijale partizanske skupine v Julijskih Alap, Karavankah in na Pohorju. Podtalno gibanje je intenzivno organizirano, povzroča sabotažo in pripravljala partizanske napade. Uporniške čete vseh političnih težnj so se organizirale od raznih pripadnikov pa do komunistov najskrajnejše leve, a vse imajo vskljud svojim notrajnim sporom skupen cilj, osvoboditi zemljo in so izliv naporov in dela vseh stran.

Tako naprimer omenja radio postaja "Svobodno Jugoslavija" o kateri mislijo da se nahaja nekje na Ruskem, ob enem delovanje v Sloveniji bele garde, generala Draža Mihajloviča in partizanske skupine Tomšič,

ki nosi ti ime v čast nekemu Slovencu, katerega so ustrelili kot talca zaradi uspešne sabotaže železnice Ljubljana-Kočevoje in proge ki vodi v Karlovac.

Od osišča kontrolirano časopisje obtožuje mnoge katoliške socialiste, da se udeležujejo podtalnega rovarstva. Partizani trde, da so njihove skupine v Sloveniji v rednem stiku z bosanskimi partizani in vlado, ki se je konstituirala v Bihaču.

"Gornje je članek, ki ga je napisal za Njujorški Times, C. L. Sulzberger, ter ga je zatem priobčil tudi "Globe in Mail" v Torontu z dne 25 tg. m. Čitatelj bo dobil jasen pregled razmer in borbe v starem kraju in predvsem pa, kjer se kakor navadno gredeč le omenje Mihajloviča. Toda radio postaja "Svobodna Jugoslavija", nikjer neomenja njega v borbi proti osiščnim silam in kakor je razvidno iz gornjega članka, tudi iz izjav vodstva Narodne Osvobodilne Fronte v Sloveniji, zaključek je jasen, da so osvobodilno borbo v starem kraju vodili partizanski oddelki, ki so nastali iz raznih rašpropljenih skupin ljudstva v planinah in gorah.

Slovenska deputacija v Washingtonu

Chicago — Deputacija Slovenskega ameriškega narodnega sveta je četrtek dne 14 januarja popoldne obiskala državnega tajnika Cordella Hulla, v zadevi Slovencev v starj domovini. Deputacija je vodil Louis Adamič, častni predsednik SANS. Drugi člani deputacije so bili Marie Prislund, Vincent Cankar, Kazimir Zakrajšek, Josip Zalar in Janko N. Rogelj. Ebin Kristan, predsednik SANS, ki je tudi imel biti v deputaciji, je moral ostati doma zaradi bolezn.

Borili smo se z pestmi in z bajoneti

(Konec)
STRAH PRED KATUSKO

Naj povem le par besed o orožju Katuska. Razvoj vojne zahtuje, da razno orožje počevši od navadne puške vse do topa itd., je dobro le ako sega pravilno v uporabi. V borbi pri Stalingradu, je ruska ročna granata zadobila splošno priznanje. Ta je dosti boljše, kakor so Nemške. Slikovito popularnost pa je zadobila proti Nemcev Katuska (še danes tajni sovjetski top), katere oni nazivajo "Stalinova mašina". Kjer koli njena granata zadene, vnič popolnoma vsake živo bitje naokrog.

Toda tudi taka slikovitost in vrednost tega orožja, bi bilo brez svoje vrednosti, ako bi ne bilo v rokah onih ljudi, ki so pripravni tudi življenje založiti za svobodo. Dokaz temu je najboljši iz tega, ko so naši vojaki iz svoje zvestobe za domovino rekli: "Na drugo stran Volge, ni več sveta". Jasno je, da je iz njihove duše govorila narodna svoboda in so čutili izgubiti Stalingrad — izgubiti svet. To samo za se bode dokaz dokazuje o vdanosti vojakov v borbi proti sovražniku.

Vsaka stavba trdnjava Naše izkušnje v borbi za Stalingrad, nam že točasno dajajo konkretne zaključke.

In predvsem vsako mesto, vsaka stavba, lahko postane trdnjava edino tedaj, ko se preračuna in pripravi obramba. To j ako se vojaki ne boje obkoljenju in se ne rodi pri njih bojazen da ostanejo na svojem mestu.

Borba v mestu — je borba v ozki razdalji do sovražnika in kjer se vporablja bolj lahko orožje, bajoneti puške in lažje strojnice. Pri tem naravnost in zelo od važnega pomena je samoinicijativa vsakega vojaka posebej. V takem slučaju vojaka ne sme nadvladati strah, da zavzame položaj recimo na sosednji strani ali pa kjer koli se uzkaže priložnost. Zaprav v kolikor so bližje pozicije do sovražnika, toliko so manjše žrtve.

Ako so pozicije v razda-

NI MOGEL VERJETI BLISKOVITI OFENZIVI

Moskva — Neki častnik topniškega oddelka nacistične armade, ki se je nahajal na stalingradskem frontu in to v industrijskem delu mesta, spisoval je dnevnik doživljajev na bojni črti. Med drugim iz njegovega dnevnika, ki je dospel v roke Rdeči Armadi, se omenja naslednje:

"Nikakor si nisem mogel verjeti doživeti nekaj tako strašnega in tako bliskovitega v ofenzivi Rdeče Armade. Naglo smo se pomikali iz naših pozicij in dokler smo dospeli na druge misleči da smo začasno zavarovani, so že bili tanki, kozaki in drugi motorizirani oddelki v našem zaledju. Topništvo je ustvarjalo neverjetnost. Komaj po 10 mož je ostalo od čete, na mnogih krajih pa tudi toliko ne. Do tega so pomagali največ ostro strelci, katerim ni bilo mogoče uiti.

Zadnja njegova beleška se glasi iz 24 novembra ob 2 uri zjutraj. In pravi: Priuravnosti smo za beg. Ali je še most čez reko Don v dober stanju. Kar neki odih se nas je lotil ob pomisli na Don. Toda, Ruska konjica je že v napadu z leve strani. Kako dolgo bo to trajalo. Ne dolgo več — nasprotno nastopa 80 tankov — se zaključuje dnevnik.

lji 20 do 40 metrov, topništvo in aeroplani dostikrat vržejo bombe in granate na svoje oddelke.

Dostikrat se je zgodilo, da kakor hitro je prišla nemška avijacija nad pozicije, so Nemci izdajali signal: "Ne streljajte sami svoje oddelke". Tudi iz naše strani smo storili na isti način. Vse to je nekam izgledalo, da tudi hu-dič ni mogel razbrati, kam streljati in kje spustiti bombe.

Na enem kraju: Po dnevu ni mogoče tako menevirati mestu. aZto je bolj pripravna noč. Mi smo ponoči prepelavali vojaštvo in orožje, tudi poleg tega da so nacisti vedno metali rakete v zrak. To nam je omogočila naša avijacija, katera v takem slučaju igra važno vlogo ne samo manevra, tembolj zvabiti pozornost sovražnika na odprtem polju. Toda to ni oddaleč ni primer manevra v skoraj obkoljenem mestu.

Nemci, so najbolj spoznali to v borbi pri Stalingradu ko so nastopali z tanki in kar jih stane ogromno čeno.

Dohodek ostrostrelcev Zelo značilno je izučiti čim več ostrostrelcev. Ti prinašajo ogromni dohodek, dočim je izdelek na njih zelo poceni. Le nekoliko nabo-

Nemci na Balkanu

Bolgarski delavci in študenti napadajo policijske oddelke

Iz istih virov zatrjuje poročila, da je na bolgarskem prišlo do hudih uporov v katerih je na tisoče delavcev, studentov in drugih Rusom naklonjenih elementov v Sofiji in nekaterih drugih večjih mestih napadli policijske postaje.

Brzojavke iz Carigrada poročajo, da so telefonske in telegrafске zveze med Bolgarsko in njenimi sosedji bile pretrgane. Iz Ankare potrjujejo, da so bile zveze med Sofijo in Ankaro pretrgane in sicer že sedem dni. Isto poročilo zatrjuje, da so pribežale v Turčijo nekatere skupine bolgarskih vojakov, ki se boje, da bi jih poslali na rusko fronto. V Sofiji pa, da je bilo aretirano na stotine osumljencev.

Associated Press javlja iz Carigrada, da so dijaki sofijske vojne šole pobegnili v planine in se pridružili partizanskim oddelkom.

Iz Carigrada poročajo brzojavno, da se je demonstracija na Bolgarskem udeležilo 10.000 delavcev državne in privatne industrije. Delavcev so se pridružili dijaki in drugi Rusom naklonjeni elementi. Nemir niso bili le v Sofiji, temveč tudi v drugih večjih bolgarskih mestih. O priliki napadov na policijske postaje in javne zgradbe je prišlo do spopadov, kjer so bile težke izgube na obeh strani.

Železniška proga med Sofijom in Hovdivom 80 milj jugozhodi od Sofije, je bila sabotirana in promet ustavljen.

Glasom nekaterih poročil je bilo na bolgarskem aretiranih že 25.000 oseb, a demonstracije prti udeležbi Bolgarske v vojni proti Nemčiji, ogromnih množic se vrše še vedno.

Grški krogi poročajo da tamošnji partizani motijo prometne linije vzdolž jugoslovanske in bolgarske meje. Toda nemiri so izbruhnili tudi v Rumuniji, kjer je moralo vojaštvo zastražiti vse železniške in druge premežne proge.

jev! Toda ti prinašajo dohodek v mrtvih truplih sovražnika.

Ravno tako so važne vezi z pomočjo radia. Kajti dostikrat so žice telefona pretrgane od bomb, granat pa tudi ognja. Take vezi zahtevajo dobro izkopano zaske-lombo. Bil je slučaj, ko so naše vezi na ta način bile popolnoma vničene na štirih krajih, brez vidnega vzroka. Znano pa je, da je radio zelo delikatni sestav in tudi občutljiv. In v takih zaslobah dostikrat od strašnega razstrelnega pritiska pod zemljo, kozarci brez kakršnega koli drugega udarca se razbijajo. Zato zahteva vez potom radio dobra zasloba in tudi rokovanje z tem izkušeno.

Nemška propaganda je včasih šla predaleč. Enkrat so štiri Nemci prišli nasprotnih naših pozicij z avtomobilom. Vprašali jih smo, da kam gredo. Odgovorili so, da Zima je naš prijatelj. Rusi iščejo hrano. Namreč njihov radio je naznanil, kakor tudi časopisi — padec Stalingrada.

Zdaj je zima v ospredju. so odločili borbo v zimskih mesecih brez izjeme kako so se pripravili Nemci, za zimo smo mi pripravni boljše.

Z pomočjo Lieut. Col. Anatoli Tarantsev, kateri me je spremljal na bojno črto od Moskve, srečal se sem z častnikom, ki se je boril pri Stalingradu vred z Chuikovem. On mi je razložil poveljniški stan in njegovo navzočnost v tej borbi.

Iz kmetске družine Stan poveljnika obrambe Stalingrada, general Vasil Chuikova, bil je z pohištvom ena miza in tri stolci. In stenah in na mizi so bili navadno zemljevidi. Tako ob pričetku, kakor tudi zdaj, lahka se sliši zamolklogromenje ob katerem odpada zemlja iz stropa in sten. Zaprav zemlja se stresa v globočine ob treskanju granat in bomb.

Chuikov, je zelo podoben Chkalovu, prvem letalcu črez severni tečaj iz Moskve v Ameriko. On je človek neizpriljive sile. Globoke zarezave na izgledu oštrega obraza. Kadar govori počasi hodi sem in kje v tej majhni podzemni zaslobi, kjer se zaprav deli usoda Stalingrada.

Rojen je leta 1900 in je eden od osmih otrok kmetске družine. Njegov oče dela na kolektivni fermi v okraju Tula, 500 milj stran od Stalingrada. V svoji šolski dobi je odšel v Petrograd za delom, (današnji Leningrad).

Leta 1918 se je boril v revoluciji, kjer je bil štirikrat ranjen v borbi pri Stalingradu. Sedaj je 42 let star in tudi obnem poveljnik obrambe junaškega mesta Stalingrad.

NAŠI PILOTI ZA POMOČ SOVJETSKI UNIJI

V eni kanadski vojaški šoli letalcev, je zbrano med istimi \$1.100.00 za pomoč Sovjetski Uniji. Na steni v dotični šoli nabili so lepak, ki se glasi: "Ti in SovjetskaUnija!" Ako bi bila Rusija poražena, kaj bi bilo z teboj, tvojo družino in tvojim delom. Dobro premisli! Ali bi ne dal enodnevni zaslužek za nakupitev medicinskih potrebščin in tople obleke za pomoč Sovjetski Uniji, kjer je tako nujno potrebno".

Takoj nato so letalci počevši od častnikov, do rednih vojakov in tudi žensk v dotični šoli darovali vsak po enodnevni zaslužek, kar znaša omenjeno vsoto.

NAŠE DOMAČE RAZMERE

Stavka jeklarskih delcev v Sault Ste Marie, Trenton in Novi Skotiji, se nadaljuje. Za stavko so se izrekli jeklarski delavci tudi v Hamiltonu ako ne pride do sporazuma izmed delavcev in delodajalcev.

Zadnji teden se so s ozirom na to vršili pregovori zmed unijskega in vladinega predstavništva. Toda do sporazuma ni prišlo. Namreč vlada se sklicuje, češ da je stavka proti zakonita, pripravna pa da je na poravnave delno glede nizke mezdne lestvice.

Unijsko predstavništvo jeklarskih delavcev, vztraja pri zahtevah delavcev. Namreč zahteva se 55 centov na uro minimalna mezda lestvica z dodatkom bonosa glede draginje življenjskih potrebščin, kakor tudi priznanje unije.

Stavka jeklarskih delavcev — ni enostavna stavka, kakor se to pojasnjuje potom raznega časopisja in tudi radio vesti. Njena resničnost sega nazaj 13 mesecev. Namreč pred 13 meseci jeklarska unija predložila je delavskemu departamentu splošen načrt glede sporazuma in pregovorov, za izboljšanje delovnega položaja delavcev jeklarske industrije. Tudi znano je, da so delavci v jeklarski industriji plačani 42 centov in pol na uro za isto delo, ko so v Združenih državah 84 centov. Torej povprečno plača jeklarskih delavcev v omenjenih jeklarskih področjih je od 42 do 55 centov na uro, to j enaspram sorazmerno sposobnosti delavca. Vse kar se je zahtevalo v načrtu zahtev je to, da se vpošteva minimalna mezdna lestvica 55 centov in dodatno bonos na življenjsko draginjo, ter priznanju unije.

Toda zadnjih 13 mesecev

NOVAKOV BESEDNIK

Nešetokrat se je eden ali pa drugi rojak sem inkje obrnil radj informacije za dober Slovensko-Angleški "besednjak", zavedajoč se neizmerne potrebe s ozirom pravih izgovaranj in tudi k lažjemu spoznavanju angleškega jezika, kar je skoraj prvotna naloga v tej deželi, priseljencu.

Toda, če tudi so pretekla leta in leta, ter z splošnem izražala nujna potreba Slovensko-Angleškega besednjaka in sicer v onj praktičnosti, kakor dobimo "besednjak" pri drugih narodnosti, pri nas Slovenceh smo pogrešali.

Torej - zdaj vsi ont rojaki, ki so željno pričakovali da si naroče dober Slovensko-Angleški "besednjak", si lahko ustrežejo želji z tem ako požljejo naročilo na spodaj omenjeni naslov.

Novakov "besednjak" vsebuje okrog 800 strani z 40.000 besed in razlag. Že iz tega se dovolj razume njegova vrednost in to sedaj v svoji kampanji predno bo izdan, je tudi cena znižana. Naznanja se v tem prednost, da si zdaj lahko naroči eden ali pa drugi Novakov "besednjak" za \$3.61c, ameriške valute, kar bi znašalo za Kanado, nekako okrog štiri dolarje. Poleg tega se naproša, ker je potrebna večja vsota za stroške glede tiska, da posameznik založi lahka 70 dolarjev v ta namen. V slučaju da se ne zbere dovolj potrebna vsota, za izdajo potrebnega vsota, je izdajo po denar povrnen vsakemu posamezniku.

Kakor za naročila tako tudi glede podrobnejših informacij, se lahko obrnete na: Mrs. Agnes Novak, 2506 N. Clark St., Chicago Ill., USA.

je preteklo od tega časa, brez da se je za to zmenil delavski department, se manj pa delodajalci, ki so z takim odlašanjem naravnost dobili zaslobmo, bolj kakor pa delavci. Unijski odbor, ki je na zahtevo delavcev nekajkrat se poslužil vsih predhodnih sredstev, potom pisem, delegacije itd., v svrhu posredovanja, pregovorov in dosego sporazuma, je ostal brezuspešen. Na vsak poskus glede poravnaju občutnih razmer jeklarskih delavcev, sledil so sicer "patriotični" opomini, češ vojna je in z tem tudi stavka izven zakona. Delavski department in vlada, hitela sta takoj ob pričetku vojne k zakonodaji zmrznenju mezdne lestvice, ki je že tedaj bila rakrana v marsikaterih ozirih v industriji. Toliko bolj ako poleg tega računamo na vojni davek in naraščajoči draginji življenjskih potrebščin.

Torej glavni vzrok stavke leži ne pri delavcih in da delavci niso "patriotični", ter pripravni založiti vse sile za zmago nad osiščem, tembolj pri delodajalci in odgovornim faktorji, ki nočejo priznati in vpoštevati ono važnost, ki jo delavci v jeklarski industriji predstavljajo.

Delavci so dokazali v 13 mesecev potrpežljivega čakanja na pregovore in sporazum. Dokazali so z tem, da njihova rodoljubna zaveza sega globoko v čutih nalog vojne industrije in da se jim ne gre le za stavko, tembolj za vprašanje poštenosti v pravem pomenu rodoljublja, glede življenjskega obstoja. Poslužili so se zadnjega sredstva stavke, potem ko je bilo vse drugo predhodno izčrpano k sporazumu na miren in pošten način.

Toka ako je beseda v rodoljublju, tedaj ako vpoštevamo rodoljublje edino ko je potrebno delavcem zvišati plačo, brez izjeme koliko milijonov dohodka je jeklarski trust imel v zadnjih 13 mesecev, to ni rodoljublje — to je na račun rodoljublja izkoriščavanje delavcev v splošnem. Resnično rodoljublje nedopušča kaj takega in delavci se zavedajo svojih poštenih nalog in zahtev.

Važni dokumenti

(Nadalje iz 1. strani) skvo, češ da Moskva ima opravka pri Narodni Osvobodilni Armadi. Tako je trdil jugoslovanski informacijski centar na podlagi članka — Hansom W. Baldwin-a z dne 21 novembra 1942. Dobesedno se glasi ta trditev:

"Moskva in komunistično časopisje v raznih deželah sveta, so nedavno začeli napadati generala Mihajloviča in ga skušali očrniti. Raven tega so nekatere teh skupin deansko stopile v boj s četniki pod poveljstvom Mihajloviča". Vsak čitatelj ki količjak zasleduje razne vesti iz starega kraja, se bo pri prič vprašal: Odkar in ali je mogoče — ena taka sprememba? Kar šal: Odkar in ali je mogoče — ona taka sprememba? Kar črez noč je nastal program Mihajloviča - še posebej v Sloveniji? Toda 21 julija sem, čudno je to, da ko so tako posamezniki, razni časopisi med temi "Jugoslovanski Glasnik", ki se tiska v San Francisco, postavljati nešteto vprašanj na vlado v Londonu — ni bilo odgovora o kakršnem koli programu v starem kraju, razen da je Draža Mihajlovič, general in vojni ministar.

Iz tega jasno sledi, da omenjeni program — je program Narodne Osvobodilne Armade v Sloveniji, ki se ga hoče pripisati Mihajloviču.